

HVORDAN HAR DU DET? 2017

SUNDHEDSPROFIL FOR REGION OG KOMMUNER | **BIND 2**
UDVIKLINGEN 2010 - 2013 - 2017

Finn Breinholt Larsen, Marie Hauge Pedersen, Mathias Lasgaard, Jes Bak Sørensen, Julie Christiansen,
Ane-Kathrine Lundberg, Sofie Emilie Pedersen og Karina Friis

HVORDAN HAR DU DET? 2017

SUNDHEDSPROFIL FOR REGION OG KOMMUNER | **BIND 2**
UDVIKLINGEN 2010 - 2013 - 2017

UDARBEJDET AF

Finn Breinholt Larsen
Marie Hauge Pedersen
Mathias Lasgaard
Jes Bak Sørensen
Julie Christiansen
Ane-Kathrine Lundberg
Sofie Emilie Pedersen
Karina Friis

DEFACTUM | Marts 2018

TITEL

Hvordan har du det? 2017 – Sundhedsprofil for region og kommuner (Bind 2). Udviklingen 2010-2013-2017

FORFATTERE

Finn Breinholt Larsen (projektleder)
Marie Hauge Pedersen
Mathias Lasgaard
Jes Bak Sørensen
Julie Christiansen
Ane-Kathrine Lundberg
Sofie Emilie Pedersen
Karina Friis

COPYRIGHT

© DEFACTUM, Region Midtjylland 2018

Gengivelse af uddrag, herunder figurer, tabeller og citater er tilladt mod tydelig kildeangivelse – det skal herunder fremhæves, at rapporten er udarbejdet af DEFACTUM, Region Midtjylland.

UDGIVER

Region Midtjylland
DEFACTUM
Olof Palmes Allé 15
8200 Aarhus N
Tlf.: 7841 4310 (sekretær Ingerlise Andersen)
E-mail: hvordanhardudet@rm.dk

DENNE RAPPORT CITERES SÅLEDES:

Larsen FB, Pedersen MH, Lasgaard M, Sørensen JB, Christiansen J, Lundberg A, Pedersen SE, Friis K. Hvordan har du det? 2017 – Sundhedsprofil for region og kommuner (Bind 2). Udviklingen 2010-2013-2017. Aarhus: DEFACTUM, Region Midtjylland; 2018.

ISBN-nr: 978-87-92400-90-1

EAN-nr: 9788792400901

UDGIVELSE

Marts 2018

OPLAG

2.000

TRYK

GP Tryk & Zeuner Grafisk A/S

LAYOUT

www.hartwork.dk

FORSIDE

Malene Hald

Svanemærket tryksag
5041 0826 LaserTryk.dk

INDHOLDSFORTEGNELSE

1. INDLEDNING	4
SUNDHEDSVANER – UDVIKLINGEN 2010, 2013, 2017	6
2. RYGNING	6
3. ALKOHOL	16
4. FYSISK AKTIVITET	32
5. KOST	46
6. OVERVÆGT	64
FYSISK OG MENTAL SUNDHED – UDVIKLINGEN 2010, 2013, 2017	88
7. HELBREDSRELATERET LIVSKVALITET	88
8. MENTAL SUNDHED	96
9. KRONISK SYGDOM OG MULTISYGDOM	130
SAMMENFATNING – UDVIKLINGEN 2010, 2013, 2017	178

2. RYGNING

Antallet af rygere har været faldende over en årrække (1), men til trods for dette er rygning fortsat den risikofaktor, hvor forebyggelsesindsatser potentielt kan bidrage mest til at reducere sygelighed og dødelighed. I gennemsnit dør en dagligryger mere end 10 år tidligere end en person, der aldrig har røget (2), og ca. hvert fjerde dødsfald i Danmark er relateret til rygning (3, 4). Dertil kan rygere også forvente færre gode leveår end ikke-rygere, da rygning øger risikoen for en lang række alvorlige sygdomme såsom lungekræft, hjerte-kar-sygdomme og kronisk obstruktiv lungesygdom (KOL) (3, 5).

I dette kapitel beskrives udviklingen i befolkningens rygevaner fra 2010 til 2017 og 2013 til 2017.

Følgende spørgsmål anvendes til at belyse udviklingen i befolkningens rygevaner:

- Ryger du?

Til dette spørgsmål er svarmulighederne 1) Ja, hver dag, 2) Ja, mindst én gang om ugen, 3) Ja, sjældnere end hver uge, 4) Nej, jeg er holdt op og 5) Nej, jeg har aldrig røget.

- Hvor meget ryger du i gennemsnit per dag?

Udviklingen i perioden fra 2010 til 2017 beskrives generelt. Derudover sammenlignes udviklingen i andelen af rygere i forhold til køn, alder og uddannelse og på tværs af kommuner.

Afslutningsvis beskrives udviklingen fra 2010 til 2017 i dagligrygernes motivation for at stoppe med at ryge, andelen, der ønsker støtte og hjælp til rygestop, samt udviklingen i rygere, der har modtaget råd fra egen læge om rygestop.

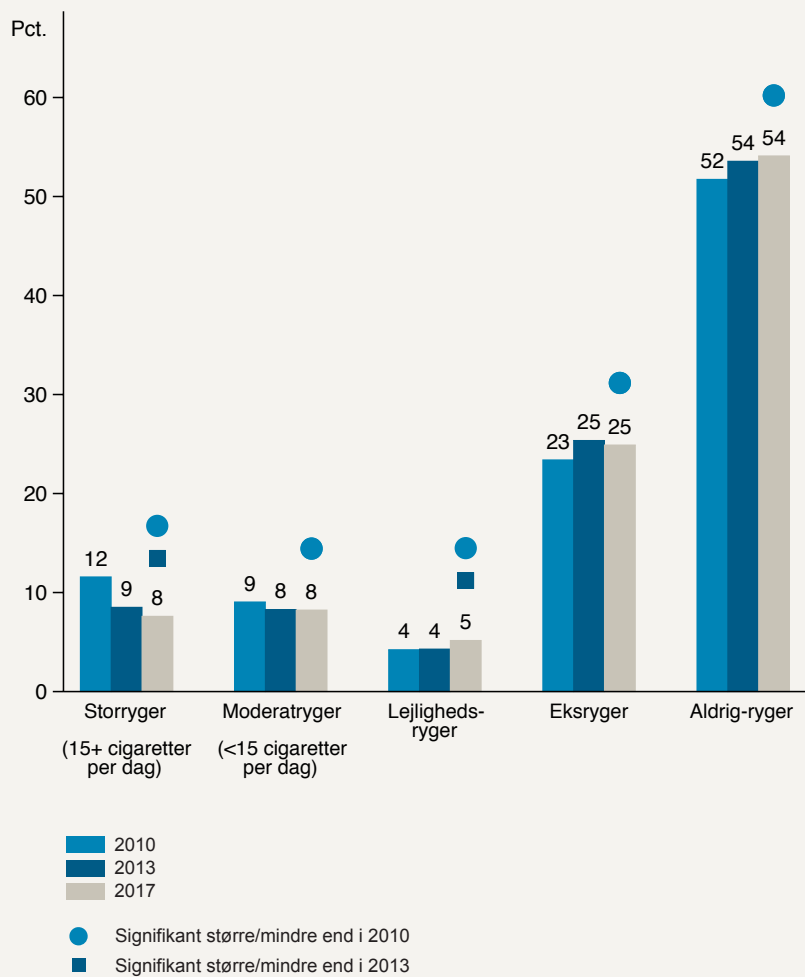
Hvor mange ryger?

Figur 2.1.S viser udviklingen i rygevaner i perioden fra 2010 til 2017.

Andelen af storrygere er fra 2010 til 2017 faldet fra 12 % til 8 %. Samtidig er andelen af moderatrygere faldet en smule, mens andelen af lejlighedsrygere er steget en smule. Andelen af eksrygere og aldrig-rygere er steget siden 2010.

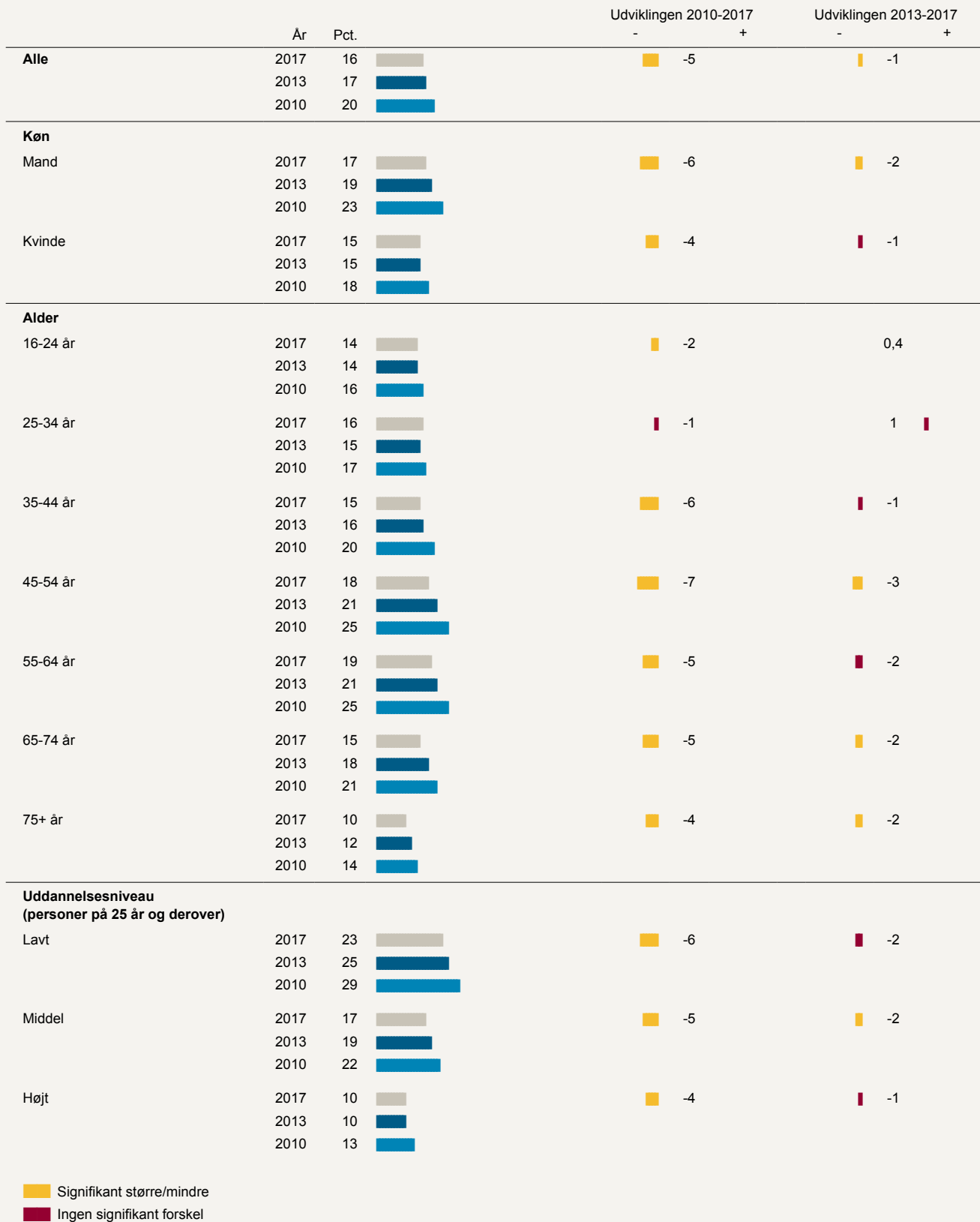
I perioden fra 2013 til 2017 har der været et lille fald i andelen af storrygere, og modsat har der været en lille stigning i andelen af lejlighedsrygere. Andelen af eksrygere og aldrig-rygere er uændret fra 2013 til 2017.

Figur 2.1.S
 Rygevaner. Udviklingen 2010-2017 og 2013-2017

Figur 2.2.S

Dagligrygere – køn, alder og uddannelse. Udviklingen 2010-2017 og 2013-2017

Dagligrygere – køn, alder og uddannelse

Figur 2.2.S viser, at der har været et fald i andelen af dagligrygere i perioden fra 2010 til 2017. I 2010 var der 20 %, der røg dagligt. I 2013 var andelen af dagligrygere 17 %, og i 2017 er andelen nede på 16 %.

I perioden fra 2010 til 2017 har der været et fald i andelen af dagligrygere for både mænd og kvinder, blandt alle aldersgrupper (undtagen de 25-34-årige) og på tværs af uddannelsesniveau.

Fra 2013 til 2017 har der været et lille fald i andelen af mænd, der ryger dagligt, hvorimod andelen af dagligrygere for kvinder er uændret. I samme periode har der været et lille fald i andelen af dagligrygere blandt de 45-54-årige og personer på 65 år eller derover. I forhold til uddannelse ses der et lille fald i andelen af dagligrygere blandt personer med middelhøjt uddannelsesniveau.

Figur 2.3.S

Dagligrygere – kommuner. Udviklingen 2010-2017 og 2013-2017

Dagligrygere – kommuner

Figur 2.3.S viser udviklingen fra 2010 til 2017 i andelen af dagligrygere i kommunerne i Region Midtjylland.

I perioden fra 2010 til 2017 har der været et fald i andelen af dagligrygere i alle kommuner, undtagen Horsens og Ikast-Brande. Faldet varierer fra 3 procentpoint i Herning til 7 procentpoint i Odder og på Samsø.

I perioden fra 2013 til 2017 har der været et signifikant fald i andelen af dagligrygere i følgende kommuner:

- Aarhus
- Skanderborg
- Favrskov
- Holstebro
- Samsø

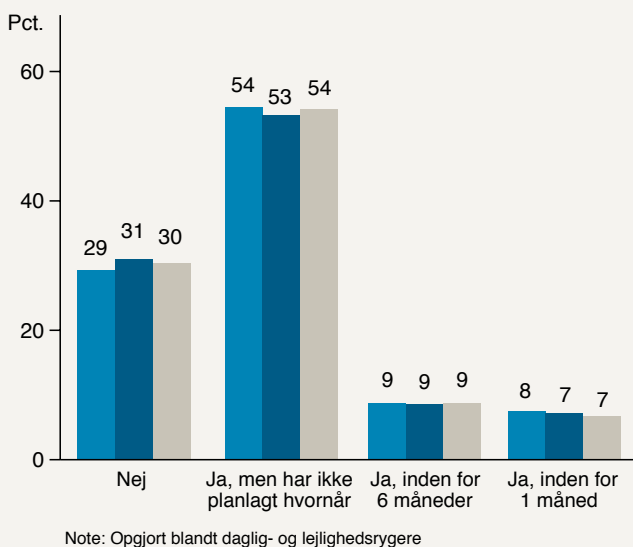
Faldet varierer fra 2 procentpoint i Aarhus til 5 procentpoint på Samsø.

Figur 2.4.S, 2.5.S og 2.6.S

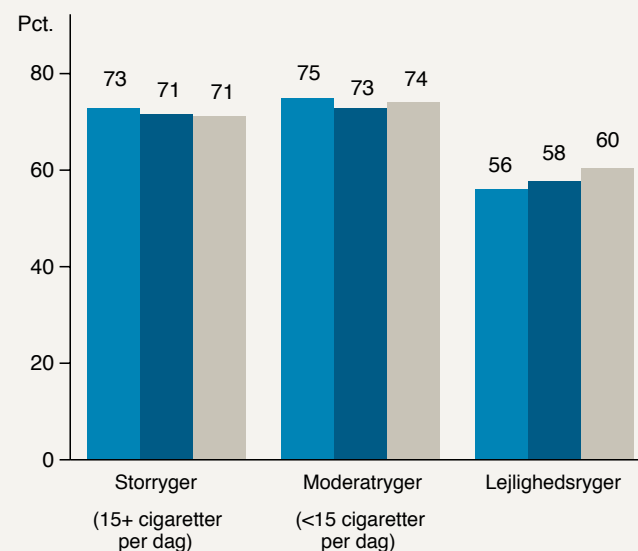
Vil du gerne holde op med at ryge? Udviklingen 2010-2017 og 2013-2017

Figur 2.4.S

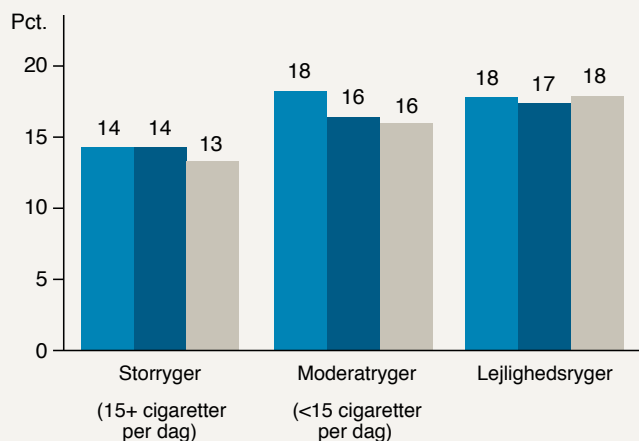
Vil du gerne holde op med at ryge? Udviklingen 2010-2017 og 2013-2017

Figur 2.5.S

Andel, der gerne vil holde op med at ryge – i forhold til tobaksforbrug. Udviklingen 2010-2017 og 2013-2017

Figur 2.6.S

Andel, der planlægger at holde op med at ryge inden for 6 måneder – i forhold til tobaksforbrug. Udviklingen 2010-2017 og 2013-2017

Motivation og rådgivning

I dette afsnit beskrives udviklingen i befolkningens motivation for at holde op med at ryge, deres ønske om støtte og hjælp til rygestop samt andelen, der er blevet rådet til rygestop af egen læge, i perioden fra 2010 til 2017.

Hvor mange vil gerne holde op med at ryge?

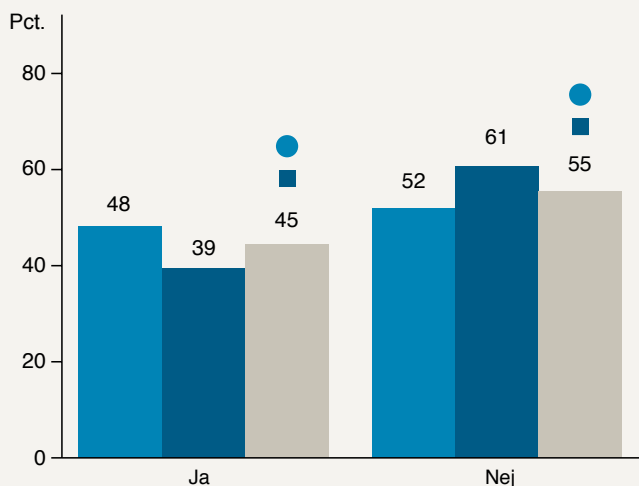
Figur 2.4.S-2.6.S viser, at der fra 2010 til 2017 og fra 2013 til 2017 ikke har været nogen signifikant udvikling i andelen af rygere, der gerne vil holde op med at ryge. Selvom der har været et fald i andelen af rygere, er rygerne i 2017 altså lige så motiverede for at holde op med at ryge som i 2010 og 2013.

Figur 2.7.S og 2.8.S

Vil du gerne have støtte og hjælp til rygestop? Udviklingen 2010-2017 og 2013-2017

Figur 2.7.S

Vil du gerne have støtte og hjælp til rygestop? Udviklingen 2010-2017 og 2013-2017

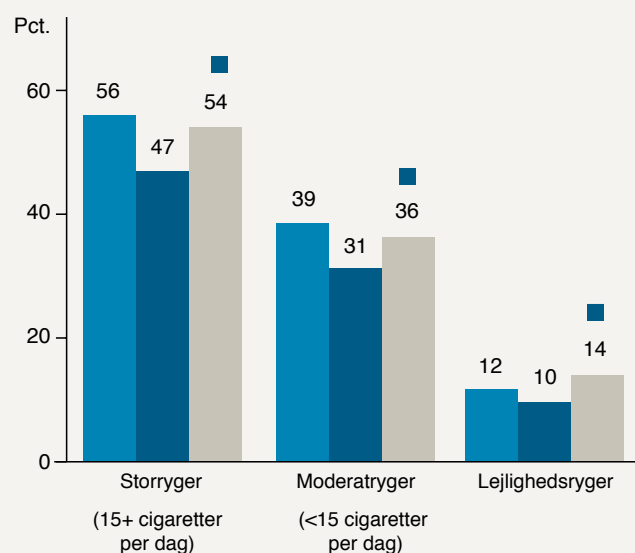
Note: Opgjort blandt dagligrygere, der gerne vil holde op med at ryge

2010
2013
2017

● Signifikant større/mindre end i 2010
■ Signifikant større/mindre end i 2013

Figur 2.8.S

Andel, der gerne vil have støtte og hjælp til rygestop – i forhold til tobaksforbrug. Udviklingen 2010-2017 og 2013-2017

Note: Opgjort blandt personer, der gerne vil holde op med at ryge

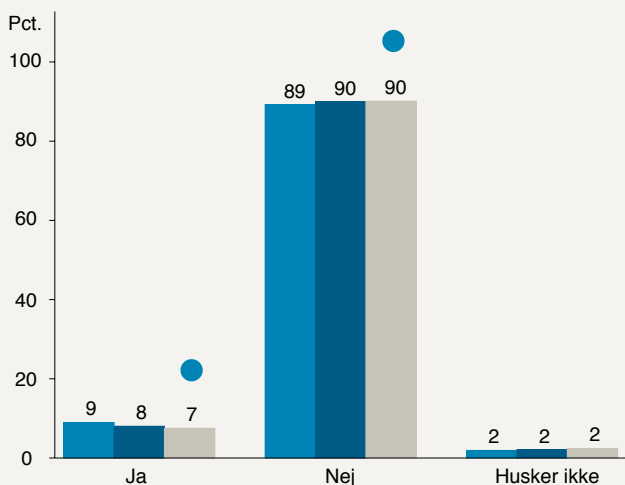
Hvor mange vil gerne have støtte og hjælp til rygestop?

Figur 2.7.S viser, at i 2010 ville 48 % af dagligrygerne, der ønskede at holde op med at ryge, gerne have støtte og hjælp til dette. Andelen er faldet til 45 % i 2017. Siden 2013 har der været en stigning fra 39 % til 45 % i andelen af dagligrygere, der ønsker at holde op med at ryge, og som gerne vil have støtte og hjælp til dette.

Figur 2.8.S viser, at andelen af storrygere, moderatrygere og lejlighedsrygere i 2017, der ønsker støtte og hjælp til rygestop, ikke er signifikant forskellig fra andelen i 2010. Fra 2013 til 2017 har der til gengæld været en stigning i andelen, der ønsker støtte og hjælp til rygestop, blandt storrygerne, moderatrygerne og lejlighedsrygerne.

Figur 2.9.S og 2.10.S

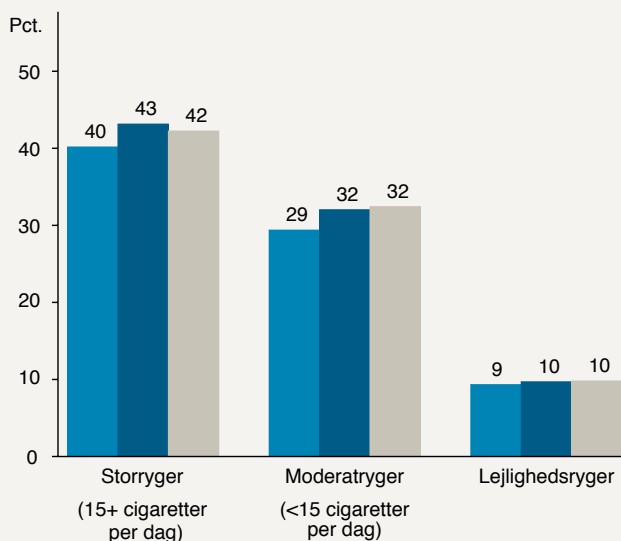
Har du fået råd om rygestop fra egen læge? Udviklingen 2010-2017 og 2013-2017

Figur 2.9.SHar du fået råd om rygestop fra egen læge?
Udviklingen 2010-2017 og 2013-2017

Note: Opgjort blandt alle, der har været ved læge i løbet af de seneste 12 måneder

- Signifikant større/mindre end i 2010
- Signifikant større/mindre end i 2013

Figur 2.10.SHar fået råd om rygestop fra egen læge – i forhold til
tobaksforbrug. Udviklingen 2010-2017 og 2013-2017

Note: Opgjort blandt alle, der har været ved læge i løbet af de seneste 12 måneder

Råd fra egen læge om rygestop

Figur 2.9.S viser, at der i perioden fra 2010 til 2017 har været et lille fald i andelen af befolkningen, der i løbet af de seneste 12 måneder er blevet rådet til at holde op med at ryge af egen læge. I perioden fra 2013 til 2017 har der ikke været nogen ændring i, hvor stor en andel af befolkningen der er blevet rådet til at holde op med at ryge af egen læge.

Figur 2.10.S viser, at andelen af storrygere, moderatrygere og lejlighedsrygere, der af egen læge er blevet rådet til at holde op med at ryge i 2017, ikke adskiller sig signifikant fra andelen i 2010 og 2013.

Sammenfatning

Der har været et fald i andelen af dagligrygere i perioden fra 2010 til 2017. I 2010 var der 20 %, der røg dagligt. I 2013 var andelen af dagligrygere 17 %, og i 2017 er andelen nede på 16 %. Andelen af storrygere er fra 2010 til 2017 faldet fra 12 % til 8 %. Samtidig er andelen af moderatrygere faldet en smule, mens andelen af lejlighedsrygere er steget en smule.

Fra 2013 til 2017 har der været et lille fald i andelen af mænd, der ryger dagligt, hvorimod andelen af kvinder, der ryger dagligt, er uændret siden 2013. I samme periode har der været et lille fald i andelen af dagligrygere blandt de 45-54-årige og personer på 65 år eller derover, men ikke i de andre aldersgrupper.

Selv om der har været et lille fald i andelen af dagligrygere, er rygerne i 2017 lige så motiverede for at holde op med at ryge, som det var tilfældet i 2010.

Referencer

1. Christensen AI, Davidsen M, Ekholm O, Pedersen PV, Juel K. Danskernes Sundhed. Den Nationale Sundhedsprofil 2013. København: Sundhedsstyrelsen; 2014.
2. Jha P, Ramasundarahettige C, Landsman V, Rostron B, Thun M, Anderson RN, et al. 21st-century hazards of smoking and benefits of cessation in the United States. *N Engl J Med*. 2013 Jan 24;368(4):341-350.
3. Eriksen L, Davidsen M, Jensen HAR, Ryd JT, Strøbæk L, White ED, et al. Sygdomsbyrden i Danmark – risikofaktorer. København: Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet; 2016.
4. Sundhedsstyrelsen. Guide til sygdomsforebyggelse på sygehus og i almen praksis. Fakta om rygning. København: Sundhedsstyrelsen; 2015.
5. Jakobsen M, Kolodziejczyk C, Rasmussen SR. Offentlige merudgifter ved rygning. En registeranalyse af offentlige merudgifter til rygere sammenlignet med aldrig-rygere og tidligere rygere. København: KORA, Det Nationale Institut for Kommuners og Regioners analyse og Forskning; 2017.